

Postimees, 19.11.12

Risto Berendson

Riik tõstab keskkonnatasusid.

Kevadel tabab meid uus hinnatõus – pealtnäha väikese, kuni paari protsendi suuruse elektri, põhjavee ja ehitusmaterjalide hinnatõusu jõustumise vahel seisab vaid õiguskantsler. Tema otsusest sõltub, kas ettevõtjate seljataga salamahti vastu võetud keskkonnatasude plaanitust kolmekordseks tõstmine jääb jõusse või on valitsuse määrus põhiseaduse vastane.

«Meie arvestuste kohaselt peaks planeeritud keskkonnatasude tõus tooma tarbijale kaasa minimaalse hinnatõusu,» lubab keskkonnaministeeriumi asekskantsler Ado Lõhmus.

Põhimõtteliselt on tal õigus. Näiteks ehitusmaterjalides on see hinnatõus lõpptoodangus kuni kaks protsenti. Ujuva elektri börsihinna puhul on tõusu suurust raske prognoosida, kuid väiksemaks hind kindlasti ei lähe. Elektri hinna tõus on vältimatu ainuüksi seeläbi, et määrus tõstab makse põlevkivi kaevandustest väljapumbatavale ja Narva elektrijaamade jahutusveele.

Nõ. varjatud hinnapomm peitub loodusvarade kasutusõiguse tasumäärade tõstmises 2013. aasta 1. aprillist varem planeeritud 5% asemel 20% võrra. Ja nii järgneval kolmel aastal järjest.

Kokkuvõttes peaksid ressursitasud nii planeeritud 15% asemel tõusma aastaks 2015. koguni 60% võrra. Põhjendused, mida ressursitasude tõstmiseks tuuakse, kõlavad kodaniku kõrvadele kauni muusikana.

Miks peaks riik laskma meile kuuluvat maavara töösturitel odava hinnaga kaevandada, küsib asekskantsler Lõhmus. Mida kõrgemad maksud, seda vastutustundlikumalt töösturid maapõuest võetud maavarasse suhtuvad. «Riik tahab oma ressursi eest saada õiglast hinda,» ütleb Lõhmus.

Ent tõsiasi, mida keskkonnaministeerium vaid moka otsast mainib, on see, et igasugune toormaterjalide hinnatõus jääb lõpuks siiski tarbija kanda. Näidake ettevõtet, kes tõusnud maksude tõttu oma kasumimarginaali vähendab.

12. oktoobril jõustunud valitsuse määrus on pretsedenditu ühel põhjusel. Ettevõtteid, keda see hinnatõus otseselt puudutab, said sellest teada tagantjäreli. Siis kui enamikes kohtades olid algava aasta eelarved tehtud.

Ettevõtjad väidavad, et ressursitasude tõstmise taga on taaskord valitsuse meeleheitlik soov suurendada kõikvõimalike vahenditega tuleva aasta riigieelarve tulusid. Tõsi, number, mida see määrus eelarvele tulupoolele järgmisel aastal lisab, ei ole prognoosides üleliia suur – viis miljonit eurot lisaraha. Ent 2014. aastal on see summa 12 ja aasta hiljem 17 miljonit. Suures pildis on see juba märgatav tulu.

Nn. hoobist selga heitunud Mäetööstuse Ettevõtete Liit, Ehitusmaterjalide Tootjate Liit, Turbaliit ja Keemiatööstuse Liit saatsid oktoobri lõpus viimases hädas õiguskantslerile 14 lehekülje pikkuse taotluse kuulutada jõustunud määrus põhiseaduse vastaseks. Seal rõhutakse kolmele asjaolule.

Esiteks olevat see määrus vastuolus põhiseaduses tuleneva õiguspärase ootuse põhimõttega.

Teiseks seisneb määruse põhiseaduse vastuolu selles, et see võeti vastu eelnevalt eelnõude infosüsteemis avaldamata.

Kolmandaks on see vastuolus valitsuse kinnitatud kaasamise tavaga, sest määruse väljatöötamisel ei kaasatud arutelluse sellega seotud huvigruppe.

Loe pikemalt Postimehe paberlehest või Postimees Plussist